
Co bychom byli bez optimizmu a bez naděje? Thomas Jefferson a ti druzí

Ve své době velmi „křehký plán svobody“ Thomase Jeffersona, jeho vize, filozofické myšlenky, teze praktické politiky a diplomacie, ale také Jeffersonovy osobní záliby, úvahy o zdraví, rodinném životě a ctnosti, představil ve své přednášce přední světový odborník na život a dílo tohoto myslitele Eric S. Petersen (New York, USA), host Katedry amerických studií FSV UK a Katedry sociální a kulturní ekologie FHS UK. Přednášku pro studenty a zájemce katedry uspořádaly 4. května 2010; k dispozici jim byla také útlá brožurka, stručný výťah z Petersenovy knihy *Light and Liberty, Reflections on the Pursuit of Happiness*. Kniha, „kterou Jefferson nikdy nenapsal,“ má 34 kapitol a vyšla v nakladatelství Random House, Inc. v roce 2004. Editor knihy a autor přednášky dr. Petersen knihu tématicky sestavil do celků, které jsou praktickým a jednoduchým návodem na dosažení štěstí: Víra, Vděčnost, Naděje, Štěstí, Zdraví, Radost, Odevzdání se, Sebe disciplína, Odpuštění, Přijetí života, Svoboda, Vlastenectví, Jednota, Hledání pravdy a další. ([více o knize](#)) Eric S. Petersen vystudoval Brownovu univerzitu se zaměřením na americké dějiny a právníkou fakultu Univerzity v Chicagu. Od roku 1993 se zabývá studiem Jeffersonových politických a státnických dokumentů, proslovů a Jeffersonovy osobní korespondence, která čítá na 20 000 dopisů. V současné době působí jako advokát v New Yorku. Pražský speciální seminář věnovaný Jeffersonovi zahájil před zcela zaplněnou posluchárnou oceněním cesty Čechů a Slováků za svobodu od vzniku Československa do současnosti. Pro prezentaci Jeffersonových názorů, které působí svým čistým idealizmem a vírou v dobro, moudrost člověka a pokrok lidstva až neskutečně i dnes, natož v druhé polovině 18. století, kdy byly myšlenky o tzv. lidských právech smělymi tezemi odvážných vizionářů, zvolil Petersen citlivý až básnický styl jazyka. Jeho sršící optimizmus a zaujetí nazval Prof. PhDr. Martin Procházka, CSc. z Ústavu anglofonních literatur a kultur „Jeffersonovou Nadací štěstí.“

Proč jste se rozhodli uspořádat přednášku zrovna na toto téma?

Přednášku nám nabídl člověk, který pracuje jako asistent dr. Petersena, a já jsem ji celkem nadšeně přijal, protože jednak to je velmi dobré doplnění pro naše studenty a jednak, i když sám na toto téma přednáším, přece jen ho tak důkladně pokrýt nemůžu, takže to byla vynikající zkratka. Neobvyklé také je, že se dr. Petersen se zabývá celou oblastí. Většinou se Jefferson studuje buď jako politik nebo jako literát, autor dopisů nebo jako právník a podobně, ale tak vybalancovaný a vyvážený pohled na Jeffersona a jeho dílo je skutečně neobyčejně zvláštní a výjimečný. A když jsem prostudoval knihu dr. Petersena, rozhodl jsem se, že by to pro naše studenty bylo nejlepší.

***Prof. PhDr. Martin Procházka, CSc.,
Ústavu anglofonních literatur a
kultur, FF UK***

Bude takový koncept přednášek nebo speciálních seminářů věnovaných americkým dějinám pokračovat?

To spíš záleží na nabídkách americké strany, já sám jsem k nám zval různé americké odborníky a historiky, ale tohle je skutečně něco výjimečného i proto, že mluvčí je právník. Je tudíž samozřejmě citlivý k určité stránce Jeffersonovy osobnosti, ale má živý zájem i o jiné věci a vidí ji ve vybalancovanější a syntetičtější podobě, než jak je to třeba u jiných Jeffersonovských specialistů, jejichž knihy můžeme číst. Škoda, že se nedá zajistit taková tradice, kdy bychom mohli někoho zvat třeba jednou měsíčně. Já učím více předmětů, takže bohužel svou aktivitu musím rozdělovat a nemůžu se některým vybraným problémům věnovat systematicky.

Co pro vás osobně přinesla přednáška nového v pohledu na Thomase Jeffersona?

Především propojení všech aspektů Jeffersonovy osobnosti. Já sám jsem se zabýval například vztahem Jeffersona k Indiánům, dále různými ideologickými manipulacemi s dílem Thomase Jeffersona, třeba velmi ponurým, smutným zneužitím Jeffersona fašisty konkrétně Ezra Poundem, jedním z vedoucích básníků amerického modernismu, který o Jeffersonovi a Mussolinim napsal knihu. Takže jsem studoval Jeffersona z různých stinných i pozitivních aspektů a interpretací jeho díla, ale celostní perspektiva v mé práci nikdy nebyla. V tom byla pro mě tato přednáška velice zajímavá a užitečná.

Jaký aspekt Jeffersonovy filozofie, vizí nebo myšlenek je pro vás nejpřitažlivější?

Myslím, že především tolerance, což nebylo pravidlem u všech vůdců amerického osvícenství a americké revoluce, a pak onen dějinný optimizmus. Ono se zdá, že každý optimizmus končí fiaskem, ale co bychom byli bez optimizmu a co bychom byli bez naděje? A jestliže jsem končil úvod k této přednášce citátem, že optimizmus a naděje jsou důležité v časech po bombardování amerického světového obchodního centra, tak za tím bych si stál, protože my opravdu potřebujeme myšlenky ne apokalyptické, ale plné naděje, která má konstruktivní základ. A to si myslím, že Jefferson dodnes představuje.

Děkuji za rozhovor.

(Marie Kohoutová)